

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning ohvrite kaitset ja millega tunnistatakse kehtetuks raamotsus 2002/629/JSK”

KOM(2010) 95 lõplik – 2010/0065 (COD)

(2011/C 51/10)

Raportöör: **Ionuț SIBIAN**

22. juulil 2010. aastal otsustas nõukogu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning ohvrite kaitset ja millega tunnistatakse kehtetuks raamotsus 2002/629/JSK”

KOM(2010) 95 lõplik – 2010/0065 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsioon võttis arvamuse vastu 2. septembril 2010.

Võttes arvesse komitee ametiaja uuendamist, otsustas täiskogu panna kõnealuse arvamuse hääletusele täiskogu oktoobri istungjärgul ja määrata Ionuț SIBIANI pearaportööriks vastavalt kodukorra artiklile 20.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 466. istungjärgul 21. oktoobril 2010 ühehäälselt vastu järgmise arvamuse.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab Euroopa Liidu pühendumist inimkaubanduse tõkestamisel, selle vastu võitlemisel ning inimkaubanduse ohvrite õiguste kaitsmisel. Samuti toetab komitee direktiivi terviklikku ja ühtset lähenemiseviisi.

1.2 Inimkaubandus on inimõiguste ränk rikkumine ja sel kuriteoliigil on mitmeid aspekte, mida kõiki tuleb arvesse võtta. Direktiivis esitatud inimkaubanduse määratlus hõlmab eri liiki ohvreid ja ärakasutamise vorme, sh kerjamine ja ärakasutamine kuritegelikuks tegevuseks, mis on kaks uut valdkonda, mis on direktiivi lisatud. Määratlus hõlmab ka inimkaubandust elundite eemaldamise eesmärgil. Viimane kujutab endast füüsilise puutumatus ja inimõiguste ränka rikkumist. Komitee väljendab tugevat toetust inimkaubandusega seotud süütegude laiale määratlusele.

1.3 Komitee nõustub seisukohaga, et inimkaubandusega seotud süütegude eest määratud kriminaalkaristused peavad olema proportsionaalsed nende kuritegude äärmiselt suure raskusastmega. Seetõttu soovib komitee kehtestada karmimad karistused ja sanktsioonid ning konfiskeerida ebaseaduslikust tegevusest saadud vara. Inimkaubandusjuhtumite uurimine peaks hõlmama ka finantsuurimist. Väga oluline on karistuste ja sanktsioonide ühtlustamine liikmesriikide vahel.

1.4 Lisaks sanktsioonide kehtestamisele on selle inimõiguste raske rikkumise vastases võitluses väga oluline aspekt kohtu

määratud karistuste täideviimise tagamine. Komitee teeb ettepaneku, et inimkaubandusjuhtude korral ei lubataks mingitki võimalust, et sanktsiooni muudetakse leebemaks või vanglakaristust lühendatakse enne kohtuotsuses määratud tähtaja täielikku ärakandmist.

1.5 Komitee toetab seisukohta, et inimkaubanduse ohvrid on kaitsetus seisundis ja neid tuleb kaitsta uuesti ohvriks langemise ja lisatraumade eest kriminaalmenetluse ajal. Komitee soovib direktiivi artikli 7 („Liikmesriigid näevad [...] ette võimaluse jätta inimkaubanduse ohvrile süüdistus esitamata või karistus määramata [...]”) ümber sõnastada ja asendada sõna „võimalus” tugevama mõistega, et ohvrile süüdistuse esitamata või karistuse määramata jätmine muutuks reeglilis, mitte ei jääks erandiks.

1.6 Arvestades inimkaubanduse ohvrite erilist olukorda, teeb komitee ettepaneku, et inimkaubanduse ohvritele tagataks tasuta kvaliteetne õigusabi alates hetkest, mil isik on tuvastatud inimkaubanduse ohvrina.

1.7 Alaealiste puhul peaks ohvritele pakutav abi ja toetus endast kujutama eelkõige laste kokkuvii mist perekonnaga, kui perekond ei osalenud inimkaubanduses.

1.8 Et inimkaubanduse ohvrid taas täielikult ühiskonda integreerida ja vältida nende langemist uuesti inimkaubanduse ohvriks päritoluriiki tagasipöördumisel, tuleks ohvritele pakkuda järelemõtlemisaega,⁽¹⁾ mille jooksul pakutakse neile peale arstiabi ka haridusvõimalusi ja/või kutsealast koolitust.

1.9 Samuti tuleb inimkaubanduse ohvritele kohaldada mitte-tagasisaatmise põhimõtet, millega tagatakse, et ohvreid ei saadeta tagasi päritoluriiki, kui nende elu või vabadus võib olla ohus.

1.10 Komitee toetab seisukohta, et edasised inimkaubandusvastased meetmed ja otsused peaksid hõlmama ennetust. Sellega seoses on vaja põhjalikke teadmisi ja analüüse inimkaubanduse tegelike põhjuste kohta, et asjaomaste tegurite vastu tõhusalt võidelda ja selle kaudu inimkaubandust vähendada.

1.11 Inimkaubandus on nii ülemaailmne kui ka kohalik probleem. Komitee on veendunud, et õiguskaitse ja vastutusele võtmise poliitika saavad olla tõhusad üksnes siis, kui tehakse ulatuslikku koostööd, mis hõlmab valitsusväliseid organisatsioone, tööandjate organisatsioone, erasektorit, ametiühinguid ja kõiki valitsustasandeid. Inimkaubitsejatele tuleb luua ebasoodus keskkond.

1.12 Inimkaubandusvastases võitluses on keskne roll kodanikuühiskonnal. Komitee tunneb heameelt selle üle, et direktiivis nähakse ette koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Oluline on just see, et nimetatud organisatsioonid kaastakse sellesse protsessi igas etapis – alates ohvrite tuvastamisest kuni neile abi andmiseni. Kodanikuühiskonna organisatsioonidel võiks olla oluline roll võimalike ohvrite taas ühiskonda integreerimisel, mistõttu võib nende tegevusel olla kaudne ennetav mõju, aidates ära hoida uuesti ohvriks langemist ja inimkaubanduses osalemist.

1.13 Komitee nõustub, et inimkaubanduse vallas puuduvad võrreldavad andmed. Seetõttu tuleb ELi liikmesriikides koguda ühtlustatud viisil kvaliteetseid andmeid inimkaubanduse kohta, määrates sel eesmärgil riiklikud raportöörid.

1.14 Inimkaubandusandmetega tegelevate riiklike aruandlusorganite loomine peaks muutuma reeglisk ja nende ülesanded tuleb selgelt määratleda. Direktiivi kohaselt võivad liikmesriigid luua riiklikud aruandlusorganid või muud samaväärsed mehhanismid. Komitee arvates tuleks direktiivis nimetada ainult ühte liiki asutust. Iga liikmesriigi vastav asutus peaks koordineerima poliitikat ja meetmeid piirkondlikul tasandil ja teiste liikmesriikidega, et vältida suuri erinevusi ELi liikmesriikide vahel.

1.15 Komitee loodab, et liikmesriikide kokkulepe määrata Euroopa koordineerija, kes koordineeriks inimkaubandusevastast võitlust ELi tasandil, toob kaasa järjekindlad, piisavad ja otsustavad meetmed.

⁽¹⁾ See järelemõtlemisaeg võiks Norra eeskujul olla vähemalt kuus kuud.

2. Komisjoni ettepanek

Direktiivi ettepanek põhineb Euroopa Nõukogu konventsioonil ja selles kasutatakse samasugust terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab ennetamist, süüdistuse esitamist, ohvrite kaitset ja järelevalvet. Lisaks on ettepanekul järgmine lisaväärtus:

— meetmed, millega muuta karistused süütegude raskusastmega proportsionaalseks;

— senisest laiem ja siduvam ekstraterritoriaalse jurisdiktsiooni eeskiri, mis kohustab liikmesriike esitama süüdistust oma kodanikele ja alalistele elanikele, kes on pannud toime inimkaubandusega seotud kuriteo väljaspool liikmesriigi territooriumi;

— Palermo protokolliga kohaselt laiendatakse sellise sätte reguleerimisala, milles käsitletakse ohvrite karistamata jätmist osalemise eest kuritegelikus tegevuses, olenemata sellest, milliseid ebaseaduslikke vahendeid inimkaubitsejad on kasutanud;

— paremad meetmed ohvrite kaitsmisel ja abistamisel, eelkõige seoses arstiabiga;

— kaitse tagamine ohvri päritoluriigis, kui ohvrid sinna tagasi saadetakse;

— erimeetmed inimkaubanduse ohvriks langenud laste, naiste ja teiste kaitsetute elanikerühmade kaitseks;

— lisaks on sarnase sisuga sätete integreerimisel ELi õiguselised, mida pakuvad ELi õiguskorras seatud tugevad piirangud, nimelt kohene jõustumine ja rakendamise järelevalve.

3. Konkreetsete märkused

3.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab ELi pühendumist inimkaubanduse tõkestamisel, selle vastu võitlemisel ning inimkaubanduse ohvrite õiguste kaitsmisel. Kavandatava direktiivi eesmärk on kehtestada miinimumeeskirjad sanktsioonide kohaldamiseks inimkaubanduskuritegude puhul ning tugevdada selliste kuritegude tõkestamist ja kuriteoohvrite kaitset.

3.2 Komitee toetab direktiivi terviklikku ja ühtset lähenemisviisi. Inimkaubandust peetakse orjuse tänapäevaseks vormiks ja organiseeritud kuritegevuse seisukohast äärmiselt tulutoovaks äriks ning selle maht on kasvamas ka Euroopas (Europoli 2009. aasta hinnangul). Seetõttu on äärmiselt oluline, et EL järgiks inimõigustepõhist ja terviklikku lähenemisviisi, mis keskenduks välissuhetele, tagasisaatmis- ja taasintegreerimispoliitikale, sotsiaalküsimustele, sotsiaalsele kaasatusele, rände- ja varjupaigapoliitikale.

3.3 Komitee märgib, et kuna direktiivis käsitletakse inimkaubanduses toimunud hiljutisi arenguid, on inimkaubanduse määratlus kooskõlas rahvusvaheliselt kokkulepitud normidega, mis on sätestatud sellistes dokumentides nagu ÜRO riikidevahelise organiseeritud kuritegevuse vastast konventsiooni täiendav ÜRO protokoll inimestega, eelkõige naiste ja lastega kauplemise takistamise, sellise kauplemise vastu võitlemise ja selle eest karistamise kohta ning Euroopa Nõukogu inimkaubandusvastaseid meetmeid käsitlev konventsioon.

3.4 Direktiivi preambulis on selgelt kirjeldatud, keda hõlmab mõiste „eriti kaitsetud isikud”. Kuna lapsed on kaitsetumad ja neid ähvardab suurem oht langeda inimkaubanduse ohvriks, tuleks lapsohvritele pöörata eritählepanu. Komitee leiab, et esikohale tuleb seada lapse huvid, nagu on sätestatud ÜRO lapse õiguste konventsioonis ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

3.5 Samas on oluline, et inimkaubanduse määratlus hõlmaks kõiki liiki ohvreid, nii naisi kui mehi, arvestades nende võimalikku kaitsetut seisundit.

3.6 Arvesse tuleb võtta selle kuriteoliigi kõiki aspekte. Inimkaubanduse määratlus hõlmab eri liiki ohvreid ja ärakasutamise vorme, sh kerjamine ja ärakasutamine kuritegelikuks tegevuseks. Kaks viimast on uued valdkonnad, mis on kavandatud direktiivi lisatud. Määratlus hõlmab ka inimkaubandust elundite eemaldamise eesmärgil. Viimane kujutab endast füüsilise puutumatus ja inimõiguste ränka rikkumist. Komitee väljendab tugevat toetust inimkaubandusega seotud süütegude laiale määratlusele.

3.7 Komitee arvates peaksid liikmesriigid inimkaubanduse laiema määratluse (ja samuti inimkaubandusevastase võitluse valdkonna laiendatud mõisted) oma õigusaktidesse üle võtma, et tagada raamistik, tegelemaks selle keerulise, muutuva ja eri vormides esineva kuritegevusega. Näiteks tuleks seejuures käsitleda interneti ja üldse infotehnoloogiate abil sooritavaid võimalikke kuriteovorme.

3.8 Direktiiviga astutakse suur samm edasi, sätestades täpsed karistuste ja sanktsioonide määrad. Eesmärk on sanktsioonide määrad liikmesriikides ühtlustada.

3.9 Komitee on teadlik raskustest, mis direktiivi koostamisel tekkisid ühtsete maksimaalsete karistumäärade kehtestamise osas. Siiski on karistumäärade ühtlustamine oluline, sest liikmesriikidevahelised erinevused on märgatavad: kolme- kuni kahekümnendaastane vabadusekaotus kergemate süütegude korral ning kümneaastane kuni eluaegne vabadusekaotus raskendavate asjaolude korral. Hoolimata karistussüsteemide ja poliitika erinevustest leiab komitee, et rangete ja karmide karistuste poliitika ning kriminaalkuriteoks tunnistamine on õige vastus inimkaubanduse kasvule.

3.10 Kätesaadavate andmete põhjal hõlmab Euroopa Liidu sisene või Euroopa Liitu sissetoodavate inimestega kaubitsemine

igal aastal hinnanguliselt sadu tuhandeid inimesi. 2008. aastal kasvas Eurojusti poolt avatud kohtuasjade arv 10 % võrreldes 2007. aastaga. Praegu eksisteerib inimkaubandus ühes või teises vormis kõigis 27 liikmesriigis ning selle esinemissagedus kasvab.

3.11 Karistuste ja sanktsioonide määrad inimkaubandusest tulu saavatele isikutele peaksid kajastama selle kuriteo tõsidust ning toimima tõhusa hoiatusvahendina. Seega võiks esitatud karistumäärasid karmistada, sest komitee arvates ei kajasta viieaastane vabadusekaotus tegelikult sellise kuriteo tõsidust. Rangemad sanktsioonid aitaksid direktiivi eesmärke paremini saavutada. Raskendavate asjaolude korral määratavaid karistusi tuleks samuti vastavalt kohandada. Selle kategooria kuritegude korral ei tohiks järgida tava lühendada vanglakaristusi hea käitumise eest või riigipühade vms puhul.

3.12 Veel üks aspekt, mida liikmesriigid peaksid äärmiselt oluliseks pidama, on karistuste täideviimise tagamine. Arvestades selliste kuritegude tõsidust, ei tohiks lubada vanglakaristuste lühendamist ja enneaegset vabastamist enne kohtuotsuses määratud tähtaja täielikku ärakandmist.

3.13 Lisaks direktiivis sätestatud karistustele peaksid liikmesriigid kehtestama vara konfiskeerimise sanktsioonid, mis vähendaks märgatavalt inimkaubandusega tegelejate majanduslikku motivatsiooni⁽²⁾, ning samuti riigist lahkumise keelu ja piirangud teatud kodaniku- ja poliitiliste õiguste osas. Inimkaubandusjuhtumite uurimine peaks hõlmama ka finantsuurimist.

3.14 Komitee toetab seisukohta, et inimkaubanduse ohvrid on kaitsetus seisundis ja neid tuleb kaitsta uuesti ohvriks langeamise ja lisatraumade eest kriminaalmenetluse ajal. Neil peab olema võimalik oma õigusi tõhusalt kasutada ning saada vajalikku abi ja toetust.

3.15 Komitee toetab täielikult seisukohta, et inimkaubanduse ohvreid tuleb kaitsta süüdistuse esitamise või karistuse määramise eest kuritegeliku tegevuse puhul, mis tulenes nende olukorras inimkaubanduse ohvriks langemise ajal (nt valedokumentide kasutamine, prostitutsioon, ebaseaduslik sisseränne jne). Sellist kaitset on vaja selleks, et hoida ära nende uuesti ohvriks langemist ja julgustada neid esinema tunnistajatena kriminaalmenetluses. Artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt: „Liikmesriigid näevad [...] ette võimaluse jätta inimkaubanduse ohvrile süüdistus esitamata või karistus määramata [...]” Komitee soovib asendada sõna „võimalus” tugevama mõistega, et süüdistuse esitamata või karistuse määramata jätmine muutuks reegliseks, mitte ei jääks erandiks.

⁽²⁾ Europoli 2009. aasta aruandest inimkaubanduse kohta Euroopa Liidus selgub, et selle äri aastast mahtu mõõdetakse miljonites eurodes.

3.16 Ohvreid tuleb kaitsta uuesti ohvriks langemise ja lisatraumade eest kriminaalmenetluse ajal. Seega tuleks kõigile inimkaubanduse ohvritele tagada võimalus anda tunnistus läbi-paistmatu seina taga või eraldi ruumis, et ohvrid ei peaks inimkaubitsejatega ja süüteo toimepanijatega silmitsi olema, mis võib tekitada pinget või hirmu.

3.17 Komitee leiab, et inimkaubanduse ohvritele tuleks tagada tasuta kvaliteetne õigusabi alates hetkest, mil isik on tuvastatud inimkaubanduse ohvrina. Sellise abi pakkumine on ka riigi huvides, sest sellega tagatakse ohvrile vajalik kaitse võimalikult varakult ning tema vabatahtlik koostöö kriminaaluurimises ja -menetluses.

3.18 Komitee arvates on väga oluline taas rõhutada mitte-tagasisaatmise põhimõtet, millega tagatakse, et ohvreid ei saadeta tagasi päritoluriiki, kui nende elu või vabadus võib olla ohus.

3.19 Komitee leiab, et direktiivis kavandatud ekstraterritoriaalse jurisdiktsiooni eeskiri võib tekitada kriminaalmenetluses konflikte jurisdiktsiooni kehtestamisel.

3.20 Inimkaubanduse lapsohvritele pakutav abi ja toetus peaksid endast kujutama eelkõige laste kokkuvuimist perekonnaga, kui perekond ei osalenud inimkaubanduses.

3.21 Et inimkaubanduse ohvrid taas täielikult ühiskonda integreerida ja vältida nende langemist uuesti inimkaubanduse ohvriks päritoluriiki tagasipöördumisel, tuleks ohvritele pakkuda järelemõtlemisaega,⁽³⁾ mille jooksul pakutakse neile peale arstiabi ka haridusvõimalusi ja/või kutsealast koolitust. Sõltumata sellest, kas ohvrid esinevad tunnistajana õigusrikkuja vastu ja kas nad lähevad vabatahtlikult tagasi oma päritoluriiki või mitte, tuleks ohvritele tagada järelemõtlemisaeg.

3.22 Komitee toetab seisukohta, et edasised inimkaubandusvastased meetmed ja otsused peaksid hõlmama nii ennetust kui ka ohvrite kaitset ja nende abistamist ning tõhusamat koostööd kõigi sidusrühmade vahel.

3.23 Liikmesriigid peaksid pöörama tähelepanu inimkaubanduse tegelikele põhjustele, milleks on näiteks vaesus ja ülemaailmsed erinevused õigusriigi rakendamisel. Ebahütlane heaolu jaotus, hariduse puudumine, diskrimineerimine, halb valitsemistava, suur tööpuudus, nõrk jõustamissüsteem, relvastatud konfliktid ja korruptsioon tekitavad inimkaubanduseks soodsa keskkonna. Nende tegurite vastu võitlemine peaks aitama vähendada ka inimkaubandust.

3.24 Kuigi direktiivi määratlus juriidilise isiku kohta, keda saab vastutusele võtta inimkaubandusega seotud kuritegude eest, ei hõlma riike ja riigivõimu teostavaid ametiasutusi, on oluline, et riigid teeksid kõik nende võimuses oleva, et tuvastada ja lõpetada juhud, kus avalik sektor osaleb inimkaubanduses või aitab sellele kaasa. Kui riigiametnikud on seotud sellise ebaseadusliku või kriminaalse tegevusega, tuleb neile esitada süüdistus ja nad süüdi mõista, tegemata seejuures erandeid.

3.25 Liikmesriigid peavad arvestama sellega, et ka inimkaubandust juhib pakkumise ja nõudluse dünaamika. Seetõttu tuleks rakendada meetmeid nõudluse vähendamiseks, mis aitaks omakorda vähendada inimkaubanduse praegust mahtu. Kui liikmesriigid võtaksid asjakohased meetmed kõikide ärakasutamise vormide aluseks oleva nõudluse vähendamiseks ja inimkaubanduse ohvriks langemise riski minimeerimiseks, oleks see suur samm kõnealuse kuritegevuse vähendamiseks.

3.26 Inimkaubandus on nii ülemaailmne kui ka kohalik probleem. Komitee on veendunud, et õiguskaitse ja vastutusele võtmise poliitika saavad olla tõhusad üksnes siis, kui tehakse ulatuslikku koostööd, mis hõlmab valitsusväliseid organisatsioone, tööandjate organisatsioone, erasektorit, ametiühinguid ja kõiki valitsustasandeid. Inimkaubitsejatele tuleb luua ebasoodus keskkond.

3.27 Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid võtma inimeste, eelkõige laste inimkaubanduse ohvriks langemise ohu vähendamise eesmärgil asjakohaseid meetmeid, nagu näiteks teavituse- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad ning teadus- ja haridusprogrammid, mida vajadusel korraldatakse koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Komitee leiab, et ühekordsetest kampaaniatest ei piisa, ning teeb ettepaneku viia pidevalt läbi koolituskampaaniaid Euroopa tasandil.

3.28 Komitee tunneb heameelt selle üle, et direktiivis nähakse ette koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Oluline on just see, et nimetatud organisatsioonid kaastakse sellesse protsessi igas etapis – alates ohvrite tuvastamisest kuni neile abi andmiseni.

3.29 Kodanikuühiskonna organisatsioonidel võiks olla oluline roll võimalike ohvrite ühiskonda taasintegreerimisel, mistõttu võib nende tegevusel olla kaudne ennetav mõju, aidates ära hoida uuesti ohvriks langemist ja inimkaubanduses osalemist. Liikmesriigid peaksid ohvrite abistamisel tegema tihedat koostööd valitsusväliste organisatsioonidega. Koos valitsusväliste organisatsioonidega võiksid liikmesriigid toetada riskirühmadele, inimkaubanduse ohvriks langemisele ja nende perekondadele suunatud abitelefoni ja muude teabeallikate kasutuselevõttu.

⁽³⁾ See järelemõtlemisaeg võiks Norra eeskujul olla vähemalt kuus kuud.

3.30 Komitee märgib, et Euroopa Komisjon ⁽⁴⁾ käivitas sihipärase ettepanekute konkursi eriprogrammi „Kuritegevuse ennetamine ja selle vastu võitlemine” raames, mis on üldprogrammi „Turvalisus ja vabaduste kaitse” üks osa. Selle eesmärk on tugevdada ELi inimkaubandusevastast poliitikat ja parandada mitte-seadusandlike meetmeid, millega võidelda inimkaubanduse vastu. 2010. aastaks seatud prioriteedid hõlmavad järgmiseid aspekte: ennetamine, ohvrite kaitse, õigusrikkujatele süüdistuse esitamine, süütegude uurimine, koordineerimis- ja koostöömehhanismid ning usaldusväärsete andmete kogumine. Programmi käsituses on 4 miljonit eurot ja selle raames kavandatakse 12 projekti rahastamist. See on hea algus, ent inimkaubanduse vastu võitlevatele valitsusvälistele organisatsioonidele on vaja palju toetust. Liikmesriigid peaksid võtma endale kohustuse anda kodanikuühiskonna organisatsioonidele sellekohast toetust.

3.31 Komitee arvates saaks tööstuse iseregulatsiooni (nt käitumisjuhised), õiglaste kaubandustavade ja tarneahela haldamisega tagada, et inimkaubanduse ohvriks langenud inimesi ei sunnita töötama ja seega ei kaasataks neid ettevõtte tootmisse ega teenustesse. Võõrtöölise värbamise heade tavade juhiste koostamine ning lähte- ja sihtriikide kahepoolne koostöö võõrtöölise värbamise ja töötingimuste jälgimisel on samuti väga teretulnud meetmed inimkaubanduse ennetamisel.

3.32 Inimkaubandusevastased meetmed ei tohi olla piiratud seadusandlike aktide vastuvõtmisega, vaid rakendada tuleb ka muid täiendavaid meetmeid, nagu andmete kogumine ja edastamine, koostöö, partnerluse arendamine ja heade tavade levitamine. Seetõttu rõhutab komitee vajadust ühtse järjekindla lähenemisviisi järele Euroopa tasandil.

3.33 Komitee nõustub, et inimkaubanduse vallas puuduvad võrreldavad andmed. Seetõttu tuleb ELi liikmesriikides ühtlustatud viisil koguda kvaliteetseid andmeid inimkaubanduse kohta, määrates sel eesmärgil riiklikud raportöörid.

3.34 Inimkaubandusandmetega tegelevate riiklike aruandlusorganite loomine peaks muutuma reegliks ja nende ülesanded tuleb selgelt määratleda. Direktiivi kohaselt võivad liikmesriigid luua riiklikud aruandlusorganid või muud samaväärsed mehhanismid. Komitee arvates tuleks direktiivis nimetada ainult ühte liiki asutust. Iga liikmesriigi vastav asutus peaks koordineerima poliitikat ja meetmeid piirkondlikul tasandil ja teiste liikmesriikidega, et vältida suuri erinevusi ELi liikmesriikide vahel.

3.35 Kuigi inimkaubandust käsitletakse mitmetes Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kokkulepetes (näiteks on see kaasatud Aafrika ja Euroopa Liidu strateegilisse partnerlusse ja idapartnerlusse, samuti on see Euroopa Liidu ja Lääne-Balkani riikide stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingute üks prioriteetidest), leiab komitee, et inimkaubandusevastane võitlus peaks saama nende kokkulepete üheks prioriteetseks ülesandeks. Aktiivselt tuleks tegutseda selle nimel, et EL sõlmiks sarnased kokkulepped ka teiste riikidega.

3.36 Komitee loodab, et liikmesriikide kokkulepe määrata Euroopa koordineerija, kes koordineeriks inimkaubandusevastast võitlust ELi tasandil, toob kaasa järjekindlad, piisavad ja otsustavad meetmed.

Brüssel, 21. oktoober 2010

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

⁽⁴⁾ Õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat, direktoraat F (turvalisus), osakond F4 (finantstoetus – turvalisus).